

Høj score til BBK

Mogens Stendal, landskonsulent for kødkvægserne 1981/86

Oplysninger fra Kvægdatabase viser, at 88 mælkeproducenter har foretaget mindst 10 insemineringer med sæd af Belgisk Blåhvidt Kvæg (BBK) de seneste 12 måneder.

Vi har bedt de pågældende udfylde et spørgeskema for at få deres oplevelser ved at inseminere med BBK sæd og deres mening om BBK krydsningerne sammenlignet med renrace dyr i besætningen, herunder økonomien.

Vi har på en skala fra et til fem bedt besætningsejerne vurdere drægtighed, kælvning, kalvenes væremåde samt økonomien ved BBK krydsningerne. 'Tre' er gennemsnittet eller udtrykker samme niveau som for renrace dyr.

Vi bad den enkelte nævne de tre største fordele ved at inseminere med BBK – og fordelene ved krydsningskalvene, som efterfølgende blev født, se tabel 2, ligesom vi bad dem nævne ulemperne. Vi spurgte også, hvor meget besætningsejeren er parat til at betale ekstra

for kønssorteret sæd, der ved drægtighed resulterer i en tyrekalv.

Positive meldinger og ingen ulemper ved BBK

I alt er 61 procent af skemaerne kommet retur. Cirka 15 procent er fra kvægbrugere, der er ved at afvikle deres mælkeproduktion, mens resten er fra aktive mælkeproducenter med store og højtydende besætninger med cirka 125 køer i gennemsnit og en ydelse på cirka 675 kg fedt + protein. Der er nogle få RDM besætninger samt en god håndfuld besætninger med Jersey, mens besætninger med SDM-HF klart er i overtal.

Det er interessant, at hollandske mælkeproducenter udgør halvdelen af de, der inseminerer med BBK sæd. Det skyldes sikkert, at mange mælkeproducenter i Holland inseminerer med sæd af kødkvægseracer – først og fremmest Piemontese og Belgisk Blåhvidt Kvæg.

Tabel 1. Den gennemsnitlige vurdering pr. egenskab/udsagn.

Kvægbrugernes oplevelse af:		Gns. = som "andre"				
*Indflydelse af BBK drægtighed		1	2	3	4	5
*BBK krydsninger						
Ydelse i "denne" laktation	Lav			2,9		Høj
Ydelse i "næste" laktation	Lav			2,9		Høj
Kælvningsforløb (køer)	Vanskelig			3,3		Let
Kalvedødelighed (køer)	Høj			3,6		Lav
Drikkelyst	Dårlig			3,7		God
Temperament	Dårligt			4,1		Godt (rolig)
Foderforbrug	Højt			3,4		Lavt
Totaløkonomi	Dårlig			4,4		God

Alle adspurgte anvender BBK sæden til køer, men der er fem kvægbrugere, der også inseminerer kvier med BBK sæd.

De aktive mælkeproducenter har i gennemsnit anvendt 39 BBK sædportioner de seneste 12 måneder. Når vi regner med 1,6 insemineringer pr. drægtighed, svarer det til 24 BBK drægtigheder pr. besætning – eller BBK drægtigheder på 20 procent af køerne i de pågældende besætninger. Kjeld Sondrup, Staun ved Nibe, er med 253 BBK insemineringer den flittigste bruger af BBK sæd, idet han inseminerer samtlige 140 SDM-HF køer med BBK – læs herom i næste artikel i denne jubilæumsbog.

Den gennemsnitlige vurdering pr. egenskab/udsagn er vist i tabel 1.

– Der er ingen ulemper ved at anvende BBK sæd. Det mener 67 procent af de adspurgte, mens 9 procent mener, at kælvingerne er vanskeligere i forhold til renracede kælvinger i deres besætninger.

BBK drægtighed påvirker ikke ydelsen

Danske undersøgelser har vist en mindre nedgang i ydelsen, når jerseykøer blev insemineret med Charolais sæd. Langt de fleste adspurgte i denne undersøgelse mener ikke, at en BBK drægtighed påvirker køernes ydelse – hverken i den laktation, hvor koen er drægtig med krydsningskalven eller i den efterfølgende laktation. Begge udsagn har en score på 2,9.

Lette at få med kalv – lette kælvinger

Det er interessant, at 13 procent af besætningsejerne har konstateret, at de lettere får køerne med kalv, når de anvender BBK sæd. Enkelte har bemærket, at drægtighedsperioden er lidt længere end normalt.

Som gennemsnit vurderer de adspurgte, at kælvingen forløber lettere end ved renracede kælvinger – score 3,3, og at kalvedødelighe-

Tabel 2. De største fordele ved at inseminere med BBK sæd og ved krydsningskalvene.

Prioritet	Procent	Egenskab
1	48	Økonomien
2	33	Lette kælvinger
3	26	Rolige dyr (temp.)
4	24	Høj klassificering
5	20	Høj tilvækst
6	17	God drikkelyst
7	13	Højere drægtighed
8	11	Kønne dyr (farven)
9	9	Robuste dyr

den er lavere – score 3,6. Således fremhæver 33 procent de lette kælvinger som en fordel ved BBK krydsningerne, men – som nævnt ovenfor – er der 9 procent, der finder kælvingerne vanskeligere. Oplysninger om kælving og kalvedødelighed efter inseminering af kvier bygger på et sparsomt grundlag, men det ser ud til, at kælvingerne er vanskeligere end for kvier af malkeracer, men kalvedødeligheden synes ikke større.

God drikkelyst – roligt temperament

Som gennemsnit er kalvene nemme at få til at drikke – score 3,7, ligesom 17 procent af besætningsejerne fremhæver kalvenes ivrige vilje til at drikke. Mere end hver fjerde besætnings-ejer fremhæver kalvenes rolige temperament, hvilket understreger den høje score på 4,1.

– ‘De er ligefrem kælne’, skriver en af besætningsejerne om krydsningskalvene.

Helst skimlet farve ved salg

Over 10 procent kan godt lide farven på krydsningskalvene, og i forbindelse med salg til levebrug understreger flere besætningsejere, at det er vigtigt med skimlet farvetegning som bevis på, at kalven er en BBK krydsning.

Landsforeningen bør måske prioritere hvide eller blåskimlede tyre, når den udvælger tyre til sædtapning?

Næsten 75 procent sælger kalvene som spæde. 13 procent af besætningsejerne sælger nogle af kalvene og opfoder resten. Normalt sælger de tyrekalvene og beholder kviekalvene, da den opnåelige pris er for lav. Cirka 12 procent af de adspurgte opfoder selv alle kalve.

Et mindre antal af de adspurgte beholder kalvene i tre til seks måneder, inden de sælger dem. Som fordele ved denne praksis peger de på 'bedre dækningsbidrag' og 'kalve, som er nemme at overtage for køber'.

Bedre økonomi – fordel nummer et

På individprøven har BBK tyrene generelt et lavt foderforbrug, og en score for foderforbrug på 3,4 i denne undersøgelse synes at understøtte dette.

Næsten halvdelen af besætningsejerne peger på økonomien som en fordel med BBK krydsningerne – en udmelding, som bliver understreget af den høje score på 4,4. Af andre fordele ved BBK krydsningerne peger de adspurgte på høj klassificering (24 procent), høj tilvækst (20 procent) og robuste dyr (9 procent). Disse er alle vigtige egenskaber i en effektiv kødproduktion.

Interesse for kønssorteret sæd

Tyrekalvene er nemmest at sælge som spæde og til de højeste priser. Ved inseminering med

Tabel 3. De fleste mælkeproducenter er villige til at betale ekstra for kønssorteret sæd.

Merpris for kønssorteret sæd	Procent af mælkeproducenterne
0 kroner	26
+ 50 procent	41
+ 100 procent	13
Over 100 procent	10

ET kalv med sin rugemor. Foto: Mogens Stendal.

kønssorteret BBK sæd vil man med stor sikkerhed få tyrekalve hver gang. Kønssorteret sæd er dyrere end traditionel sæd, men hvor meget vil mælkeproducenterne betale ekstra for kønssorteret BBK sæd? Det har vi spurgt om, og svaret fra de 57 besætningsejere, der har returneret spørgeskemaerne ses i Tabel 3.

Næsten en fjerdedel af de adspurgte vil gerne betale det dobbelte af den normale sædpris eller mere for kønssorteret sæd, mens lige så mange ikke vil betale ekstra. Enkelte siger, at en forudsætning for en merpris er lige så gode drægtighedsresultater som ved traditionel sæd.

Kvægavlsforeningen Dansire har endnu ikke kønssorteret BBK sæd på hylderne, men interessen/behovet for det er til stede, så det er sikkert kun et spørgsmål om tid ...

Egebaksanne Ulla, født 2003. Foto: Mogens Stendal.